

Oponentský posudek bakalářské eseje

Judita Csirková „**Reflexe filmového média v tvorbě Woodyho Allena**“

FHS UK, Praha 2016

Vedoucí práce: PhDr. Václav Hájek Ph.D.

1) Problém vlastního vymezení tématu a smyslu práce

Za téma své bakalářské práce zvolila autorka „reflexi filmového média a jeho dílčích aspektů“ tematizovaných ve tvorbě Woody Allena. Osobitost uměleckého přístupu tohoto autora se většinou spatřuje v jeho parodickém osvětlení psychologických a společenských životních problémů současných příslušníků „střední třídy“ a intelektuálů. Zaměření na scénaristickou stránku jeho filmových děl tak může zastírat využívání specificky filmových prostředků. Je tedy samozřejmým předpokladem, že Allenovy umělecké záměry našly explicitní a jedinečné vyjádření v uměleckých metodách, respektive v jeho umělecké poetice, kterou chtěla autorka patřičným způsobem rozkrýt a předvést.

2) Otázka metodičnosti přístupu

Struktura práce je rozvržena přijatelným způsobem. Jádro tvoří jednak vymezení konkrétních sledovaných fenoménů filmové řeči (filmová narace, pojetí vypravěče, evokace postupů dokumentárního filmu a především postupy, které ruší iluzivnost filmu) a jednak následná analýza čtyř filmů Woody Allena, ve kterých se autorka snaží v diachronním přístupu postihnout režisérské rozvíjení uvedených jevů. Z tohoto pohledu je zjevně nadbytečná kapitola o dějinách filmu, která bude vždy jen zlomkovitou sondou, jež nijak nedoplní předpokládanou čtenářskou poučenost. Naopak kategorii „komiky“ se autorka věnuje překvapivě jen velmi povrchně. V takto pojaté práci by se kromě případných inspiračních zdrojů Woodyho Allena měl určitý prostor věnovat předběžnému vykreslení jeho uměleckého vývoje, který by podstatněji ospravedlnil výběr čtyř konkrétních analyzovaných snímků. Také stanovení sledovaných vlastností filmové řeči, jejichž vzájemné propojení se nezdá dostatečně systematické, je evidentně pouze výsledkem sympatií pisatelky s Allenovou tvorbou. Pokud je klíčem k interpretaci komparace, omezuje se zde příliš jen na jednoho autora, přičemž osvětlení jednotlivých sledovaných filmových postupů je nedostatečně vřazeno do odpovídajících přístupů jiných filmařů. Jinými slovy, abychom lépe pochopili, čím je Woody Allen jiný, měli bychom vědět, jak se podobné postupy užívají jindy a jinde.

3) Věcné poznámky

Jak v závěru autorka konstatuje, „[ú]čelem [...] práce byla prezentace klíčových aspektů filmového média a tematických konstant v Allenově díle a zjištění, k jakému posunu v jeho dílech došlo.“ Takto stanovený záměr se podařil naplnit jen částečně, přičemž většina hodnocení směřuje jen k potvrzení obecně sdílených hodnocení.

V rozboru filmu Annie Hallová autorka konstatuje jako fakt, že zkoumání filmových možností je postmoderní záležitostí (s. 31) – co však podporuje toto stanovisko? Naopak moderní umění, tedy umění

přicházející již s koncem 19. století, bývá hodnoceno jako umění zkoumající především svoje prostředky (Greenberg). Podobně s koncepcí popření divadelní iluze pracoval již Bertold Brecht.

Spoluzakladatelem Divadla Járy Cimrmana je Jiří Šebánek, nikoliv Jiří Šebenka (s. 21).

V části věnované malířské paralele „boření čtvrté stěny“ (na s. 19) působí poněkud zmateně tvrzení, že renesance přichází po baroku a jejím reprezentantem je Jean Siméon Chardin: „*Podobný koncept je znatelný i v malířství, v baroku postavy na obrazech počítají s divákem, nechávají prostor pro čtvrtou stěnu, postavy působí jako by vystupovaly z obrazu. V renesanci je poté viditelná změna, postavy se noří do obrazu a neovšimají si publika, například v obrazech Jeana Siméona Chardina.*“

4) Hodnota pramenů a poznámkového aparátu

Autorka si pro analýzu snímků připravila dostatečné teoretické východisko. Jednak literatury o filmu z pohledu historie (Bordwell – Thompson), filmové teorie (opět Bordwell – Thompson, Kokeš, Stam), případně otázek týkajících se součástí filmového díla (Bláha, Chatman, Roscoe – Hight) či filmové a umělecké interpretace (Eco). Pro jednotlivé širěji platné pojmy umělecké poetiky připojila díla zasahující do dalších uměleckých druhů než pouhého filmu (Borecký, Currie, Doležel), nebo díla věnující se otázkám mediální problematiky (Giles). Využila také již existující korpus děl o samotném Woody Allenovi (Bailey, Bjorkman, Lax, Schickel), případně i autentickou výpověď samotného Allena v autobiografii (Allen).

V práci jsou využity i bibliograficky dostatečně evidované internetové odkazy.

Prameny doplňuje filmografie, jež eviduje všechny filmy, na které text odkazuje.

Bibliografické údaje jsou zapsány v zásadě správně. Poznámkový aparát je využit výhradně k odkazům na citované prameny.

5) Jazyková stránka práce

Práce je napsaná přijatelným odborným stylem, bohužel s řadou gramatických chyb, které se týkají převážně nedostatečného zvládnutí interpunkce (vložené věty, čárka před „a“ v jiném, než slučovacím poměru, oddělování vedlejších vět, atd.). V případě přechylovací koncovky „-ová“ u cizích příjmení (Russell, s. 24 a 25) je možné po prvním uvedení v původním tvaru koncovku připojit, protože je důsledkem flexivní gramatiky češtiny, která díky ní může vytvářet tvary pro různé pády. Střídání tvaru přechýleného a původního v textu působí chaoticky, a tedy jako chyba (ostatně chybou je i jedno „l“.)

6) Závěrečné hodnocení

Rozsahem i strukturou odpovídá práce Judity Csirkové podmínkám přijetí bakalářské práce. Ve svém rozvrhu je vedena s patřičným hledáním teoretických východisek, ovšem ve vzájemném provázání témat a jejich hierarchii působí poněkud chaoticky a nedomyšleně. Samotné hypotézy o Allenově uměleckém růstu jsou vlastně velmi banální a analytický postup je příliš ani neproověřil, a ani nerozšířil.

Práci doporučuji k obhajobě, moje hodnocení je „dobře“, tedy „3“.

Aleš Svoboda, oponent, 13. 9. 2016